



KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK



Szent-Györgyi András

(Budapest, 1924. május 16. –
2015. január 27.)

*Az Amerikai Egyesült
Államokban élt,
a Magyar Tudományos
Akadémia tiszteleti tagja*



Andrew G. Szent-Györgyi was born as Szent-Györgyi András in Budapest, on May 16, 1924. He was a cousin of Albert Szent-Györgyi. His father, 58 when Andrew was born, was a younger brother of Albert's father. Their common grandfather was a Supreme Court justice, in Hungary, but – as he said in an interview in 2004 – “Albert was delighted for me to become a scientist and he was delighted that my son became a scientist, a molecular biologist.” In 1945, when he was a third year medical student, he helped Albert to set up his lab in Budapest, where he was allowed to work.

He earned his M. D. at the University of Budapest in 1947, then emigrated to Denmark, and soon thereafter to the

Andrew G. Szent-Györgyi Szent-Györgyi Andrásként született 1924. május 16-án Budapesten, Szent-Györgyi Albert unokatestvéreként. A fia születésekor 58 éves édesapja Albert édesapjának öccse volt. Közös nagyapjuk törvényszéki bíró volt Magyarországon, de mint Andrew egy 2004-ben adott interjúban mesélte: „Albert nagyon örült annak, hogy tudós leszek, és annak is, hogy a fiam tudós lett, molekuláris biológus.” 1945-ben, harmadéves orvostanhallgatóként segített Albertnek a budapesti laboratórium létrehozásában, ahol később dolgozott is. Diplomáját 1947-ben szerezte meg a budapesti egyetemen, majd Dániába emigrált, onnan pedig

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

II. oldal

United States in 1948. He joined Albert's laboratory, MBL (Marine Biological Laboratory, since 2013 an affiliation of the University of Chicago), the Institute for Muscle Research, at Woods Hole, Massachusetts, which Albert had set up after his own emigration from Hungary in 1946. Andrew and his wife, Eve (Éva Szentkirályi), worked at Woods Hole until 1962, when Andrew accepted a position at Dartmouth Medical School. (Out of several Hungarians received by Albert, "I was practically the only one who stayed for a long time. People asked me, "Is it hard to have a cousin" – they said "uncle" really – "who is so famous and such a personality and to work there? How did you feel?" I said, "Well, of course it was at first disturbing because I knew I would be on my own, but I had the feeling that I really hated all the old biochemists, because they already had discovered everything worthwhile to discover." You see, that is the feeling which one has very young. Nevertheless, I decided that if I don't find something which is sufficiently interesting for me to stay, then I can always go to medicine. That was my attitude, so I refused – I was getting invitations.") Four years later, in 1966 he moved to the Biology Department at Brandeis University, where he became professor of biology, serving as department chair from 1975 to 1979. As professor emeritus he continued his research at Brandeis until age 84.

1948-ban az Egyesült Államokba. Albert 1946-os emigrációja után létesített laboratóriumában, az MBL (Marine Biological Laboratory, Tengerbiológiai Laboratórium, 2013 óta a Chicagói Egyetemhez tartozik) Woods Hole-i (Massachusetts) Izomkutató Intézetében dolgozott feleségével, Szentkirályi Évával együtt 1962-ig, amikor elfogadta a Dartmouth Medical School állásajánlatát. (Albert sok magyart fogadott, de „gyakorlatilag én voltam az egyetlen, aki hosszú ideig nála maradt. Gyakran kérdezték, nem nagyon nehéz-e nekem egy ilyen híres unokatestvér vagy inkább nagybácsi mellett, egy ilyen formátumú személyiséggel együtt dolgozni. Milyen érzés? Én így válaszoltam: Természetesen eleinte nagyon zavart, mert tudtam, hogy a saját lábamra kell állnom, és mindig úgy éreztem, utálom az összes öreg biokémikust, mert már mindent felfedeztek, amit érdemes felfedezni. Tudja, így érez az ember, amikor fiatal. De úgy döntöttem, ha nem találok semmi olyat, ami tudományosan érdekel, még mindig elmehetek orvosnak. Ez volt az én hozzáállásom, és visszautasítottam az állásajánlatokat.") Négy évvel később, 1966-ban a Brandeis Egyetem Biológiai Tanszékére ment, ahol a biológia professzora, 1975-79 között a tanszék vezetője volt. Professor emeritusként 84 éves koráig folytatta kutatásait a Brandeisen.



KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

III. oldal

In 2007 he retired to Woods Hole, which was always his home regardless of where his faculty positions took him. Throughout his adult life he spent most summers in Woods Hole, serving in many capacities in the MBL research community. He was long affiliated with the summer physiology course, as an instructor from 1953 to 1957, course director from 1967 to 1971, and guest lecturer as recently as 2010. He served as an MBL trustee and on the MBL executive committee. He was honoured with the title of MBL Life Trustee Emeritus. He was known for his passion for research and enthusiastic mentoring of young scientists. Andrew Szent-Györgyi embodies the spirit of the Woods Hole community, and the Andrew Szent-Györgyi Lectureship in Physiology celebrates his lifetime of achievement. The Andrew Szent-Györgyi Commemorative Symposium was held on July 11, 2013. Szent-Györgyi was a biochemist who studied the structure and chemistry of muscle proteins and the regulation of muscle contraction, and was author of more than 150 peer-reviewed scientific papers, spanning 65 years of active research. He often collaborated scientifically with his first wife, Eva (Szentkirályi) Szent-Györgyi, a biochemist, until her death in 1988. Key milestone discoveries were the identification of functional domains of myosin using proteolysis and the discovery of myosin-based regulation of some muscles.

2007-ben visszavonult Woods Hole-ba, mindig ott volt az otthona, függetlenül attól, hol volt állásban. Aktív életének legtöbb nyarát Woods Hole-ban, az MBL kutatói közösségében töltötte, különféle minőségben. Sokáig kapcsolatban volt a fiziológiai nyári egyetemmel, 1953 és 1957 között oktatóként, 1967 és 1971 között kurzusvezetőként, majd egészen 2010-ig vendégelőadóként. Kuratóriumi tagja volt az MBL végrehajtó bizottságának, megkapta az MBL örökös emeritus kurátora címet. Úgy ismerték, mint szenvedélyes kutatót és a fiatal tudósok lelkes mentorát. Andrew Szent-Györgyi-ben megtestesült a Woods Hole-i közösség szelleme, az Andrew Szent-Györgyi Fiziológiai Kollégium az ő életművét ünnepli. Az Andrew Szent-Györgyi ünnepi emlékszimpoziumot 2013. július 11-én tartották. Szent-Györgyi professzor biokémikus volt, az izomfehérjék szerkezetét és kémiáját, az izom-összehúzódások szabályozását vizsgálta. Több mint 150 jegyzett tudományos tanulmány szerzője, ez a 65 évnyi aktív kutatómunka eredménye. Annak 1988-ban bekövetkezett haláláig sokszor dolgozott együtt első feleségével, Szentkirályi Éva biokémikussal. Kulcsfontosságú eredményei a miozin funkcionális doménjeinek azonosítása proteolízissel és egyes izmok miozin alapú izomszabályozásának felfedezése. Sok más díj és kitüntetés mellett megkapta a Public Health Service Research Career



KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

IV. oldal

He received numerous awards, including the Public Health Service Research Career Award (1962-1966), a Guggenheim Fellowship (1966), and a Merit Award from the National Institutes of Health (1987-1997). He has served as President of the Society of General Physiologists (1970-1971), President of the Biophysical Society (1974-1975). He received the Humboldt-Award for Senior Distinguished U.S. Scientist (1986) and the Fellow of the Biophysical Society Award (2000). In addition to studying their muscle proteins, Szent-Györgyi delighted in serving marine animals, cooked or raw, to family and friends. He was a skier and tennis player, both of which he pursued into his late 80s. He was a member of the Woods Hole Golf Club. A lover of classical art and music, Szent-Györgyi was involved in bringing classical music concerts to Falmouth in the 1950s and 1960s. After the Hungarian Revolt in 1956 he worked to bring Hungarian refugees to the United States.

He collaborated with the Motor Enzymology Research Group of the Eötvös Loránd University and he was an adjudicator of the Hungarian Academy of Sciences, where he was elected Honorary Member in the Section of Biological Sciences in 1998.

Awardot (Népegészségügyi Szolgálat Kutatói Életműdíj, 1962-1966), a Guggenheim Fellowshipet (Guggenheim Ösztöndíj, 1966) és a Merit Award from the National Institutes of Health nevű díjat (Nemzeti Egészségügyi Intézet Érdemdíja, 1987-1997). Elnöke volt az Általános Fiziológusok Társaságának (Society of General Physiologists, (1970-1971), a Biofizikai Társaságnak (Biophysical Society, 1974-1975). Megkapta a kiemelkedő amerikai senior tudósok Humboldt-díját (Humboldt-Award for Senior Distinguished U. S. Scientist, 1986) és a Biofizikai Társaság díját (Fellow of the Biophysical Society Award, 2000). Az izomfehérjék vizsgálata mellett Szent-Györgyi professzor szívesen készített tengeri állatokból családja és barátai számára nyers vagy főtt ételleket. 80-as évei végéig síelt és teniszezett, tagja volt a Woods Hole-i golfklubnak. Szerette a klasszikus művészetet, a zenét, az 1950-es és 60-as években közreműködött a Falmouth-i klasszikus zenei hangversenyek megszervezésében. Az 1956-os magyarországi forradalom után sok magyar menekültnek segített az Egyesült Államokban.

Együttműködött az ELTE Motor Enzimológia Kutatócsoportjával, és tagja volt az MTA nemzetközi zsűrijének. 1998-ban a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagjává választották, a Biológiai Tudományok Osztályában.



KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

V. oldal

On January 27 he died in Falmouth after a long illness.

A memorial service will take place in the Meigs Room of the MBL Swope Center on Sunday, July 26.

2015. január 27-én, hosszú betegség után, Falmouth-ban halt meg.

Az ünnepélyes megemlékezés július 26-án lesz az MBL Swope Központ Meigs termében.

